

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความคาดหวังการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดพิจิตร รายละเอียดการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.1 ความหมายของสถานศึกษา
 - 1.2 ความหมายของการบริหารโรงเรียน
 - 1.3 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา
 - 1.4 การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา
 - 2.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 2.2 ความสำคัญและบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา
 - 2.3 นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย
 - 2.4 นโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 2.5 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS)
 - 2.6 ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ความหมายของสถานศึกษา

สำนักนายกรัฐมนตรื (2545: 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของสถานศึกษา ไว้ว่า สถานศึกษา หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย

หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

จันทรานี สงวนนาม (2551: 121) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติและตามนโยบายของรัฐ โดยเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สามารถทำให้เห็นนโยบายของรัฐเห็นผลการปฏิบัติที่เป็นจริงขึ้น และมีหน่วยงานระดับสูงกว่าสถานศึกษารับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในระดับกรม จังหวัด อำเภอ หรือระดับเขตการศึกษา ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานหลายหน่วยงาน และหลายระดับรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา แต่สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นหน่วยปฏิบัติการ ผลของการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ และมีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการศึกษาที่จะให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เช่น สถานศึกษาพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียน หรือหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน

1.2 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน บุคลากร ตลอดจนประชาชนในชุมชน ที่จะต้องร่วมกันดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน การบริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้ปัจจัยอื่น ๆ ในโรงเรียนทำงานได้อย่างเป็นระเบียบเป็นระบบ การบริหารงานจะดำเนินไปด้วยดีไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญมาก ในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้หลากหลายดังนี้

สุจิตรา เรืองวุฒิชนะพีช (2545: 7) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ จากบุคคลหลายฝ่าย ร่วมมือเพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่รัฐกำหนดไว้โดยจะต้องพัฒนานักเรียนในทุกด้านตั้งแต่ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สุนิจจา ทักษาศตร์ (2546: 9) การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น การบริหารแบบ

ประชาธิปไตยการบริหารที่ครูใหญ่เป็นผู้ชี้แนะ การบริหารโดยคณะผู้ปกครอง การบริหารโดยคณะกรรมการในพื้นที่สถานศึกษา

มงคล อินทรโชติ (2552: 43) การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารในการบริหารภายใต้กรอบอำนาจของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านตั้งแต่ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549: 94-95) ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ ได้กล่าวไว้ในมาตรา 6 ถึงมาตรา 8 ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ปลูกฝัง จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของ ประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.4 การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 151-155) กฎกระทรวงได้กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้แบ่งขอบข่าย และภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการได้วางขอบข่ายการบริหารด้านวิชาการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 151-152) ไว้ดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น
- 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารด้านวิชาการ หมายถึง การจัดการงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 152-153) กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางขอบข่ายการบริหารด้านงบประมาณไว้ ดังนี้

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

- 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.11 การวางแผนพัสดุ
- 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
- 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงินและบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามระเบียบข้อกำหนดการบริหารงบประมาณ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาอันส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 153-154) กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางขอบข่ายการบริหารด้านการบริหารงานบุคคล ไว้ดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท

3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

3.12 การออกจากราชการ

3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาการดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับ การวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ การพัฒนาและส่งเสริมประเมินวิทยฐานะ ครูได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ด้านการบริหารทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 154-155) กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางขอบข่ายการบริหารด้านการบริหารทั่วไป ไว้ดังนี้

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
 - 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 4.8 การดำเนินงานธุรการ
 - 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
 - 4.11 การรับนักเรียน
 - 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
 - 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
 - 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 4.15 การทัศนศึกษา
 - 4.16 งานกิจการนักเรียน
 - 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
 - 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
 - 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
 - 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
 - 4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
 - 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- สรุปได้ว่า การบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับ การดำเนินงานธุรการ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ การจัดระบบการควบคุมภายใน และงานบริการสาธารณะเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป นั้นขึ้นอยู่กับ

โรงเรียนที่มีความพร้อมและศักยภาพของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นสำคัญ

2. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

2.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย โดยมีผู้อธิบายถึงความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศในทัศนะต่าง ๆ กัน ดังนี้

สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ (2542: 11) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศว่า หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้ในการเสาะแสวงหา และรวบรวมข้อมูลข่าวสารเพื่อการประมวลวิเคราะห์ เพื่อการจัดเก็บสะสม เพื่อการส่งแพร่กระจาย และเพื่อการนำสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวไปใช้ด้วยกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้แก่ การรวมตัวของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคมเป็นหลัก รวมถึงเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรภาพ โทรสาร ดาวเทียม คอมพิวเตอร์ เคเบิลใยแก้วนำแสง เป็นต้น

ณัฐพันธ์ เจริญนันท และคณะ (2545: 13) ได้ให้ความหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่า เป็นเทคโนโลยีที่ประกอบขึ้นด้วยระบบจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม และอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่มีการวางแผน จัดการและใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ระบบประมวลผล ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม และการจัดการข้อมูล

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2545: 229) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยระบบหลัก 2 ระบบคือ ระบบเทคโนโลยีโทรคมนาคมกับระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งหมายถึงการนำเอาข้อมูลคอมพิวเตอร์ทุกรูปแบบเข้ามาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีโทรคมนาคม ข้อมูลดังกล่าวมีทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง ตัวเลข และตัวอักษร การเชื่อมต่อดังกล่าวต้องอาศัยระบบและอุปกรณ์โทรคมนาคมเพื่อการส่งข้อมูลเข้าถึงกันไม่ว่าจะเป็นเคเบิลใยแก้วทั้งบนบกและใต้น้ำหรือผ่านดาวเทียม

วาสนา สุขกระสานดี (2545: 6) ได้ให้ความหมายไว้สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ

หมายถึงกระบวนการต่าง ๆ และระบบงานที่ช่วยให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการโดยจะรวมถึง เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์โทรคมนาคม ต่าง ๆ รวมทั้งซอฟต์แวร์ทั้งแบบบทเรียนสำเร็จรูปและแบบพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้งานเฉพาะด้าน และรวมถึงกระบวนการในการนำอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ข้างต้นมาใช้งานเพื่อรวบรวม จัดเก็บ ประมวลผล และแสดงผลลัพธ์เป็นสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545: 40) ได้กล่าวถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยี ด้านการศึกษาคอมพิวเตอร์ ผ่านระบบเครือข่าย ระบบประมวลผลและจัดเก็บด้วยคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ ยังมีเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยให้ระบบการศึกษา มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2548: 32) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2535 กล่าวไว้ว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงความรู้ในผลิตภัณฑ์หรือในกระบวนการ ดำเนินการ ใด ๆ ที่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ การติดต่อสื่อสาร การรวบรวม และการนำข้อมูลมาใช้อย่างทันการ เพื่อก่อให้เกิด ประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านการผลิต การบริการ การบริหาร และการดำเนินงาน รวมทั้งเพื่อ การศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการพัฒนา ด้านคุณภาพชีวิตและคุณภาพของประชาชนในสังคม”

โอกาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2553: 14) กล่าวถึง คำว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)” หรือมักเรียกสั้น ๆ ว่า ไอที (IT) ถูกนำมาใช้งานอย่างกว้างขวาง แทบทุกวงการล้วน เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ จนมีคำกล่าวว่าโลกปัจจุบันนี้เป็นยุคไอที ในความเป็นจริงเทคโนโลยีสารสนเทศจะประกอบด้วยคำว่า เทคโนโลยี และคำว่า สารสนเทศ รวมกัน ซึ่งแต่ละ คำมีความหมายดังต่อไปนี้

เทคโนโลยี (Technology) คือ การประยุกต์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การสร้าง วิธีการดำเนินงาน และรวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีได้ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ปัจจุบันมนุษย์ได้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมายมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากมายอย่างนับไม่ถ้วน

สารสนเทศ (Information) คือผลลัพธ์ที่เกิดจากการประมวลข้อมูลดิบ ด้วยการรวบรวม ข้อมูลดิบจากแหล่งต่าง ๆ นำมาผ่านกระบวนการประมวลผล ไม่ว่าจะเป็นการจัดกลุ่มข้อมูล การเรียงลำดับข้อมูล การคำนวณ และการสรุปผล หลังจากนั้นก็อาจนำสารสนเทศที่ได้ มานำเสนอ

ในรูปแบบของรายงานที่เหมาะสมต่อการใช้งานต่อไป สารสนเทศที่ด้อยมก่อก่อเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตประจำวัน ข่าวสาร ความรู้ด้านวิชาการ และธุรกิจ

ดังนั้นเมื่อนำคำว่าเทคโนโลยีและคำว่าสารสนเทศมารวมกัน จึงมีความหมายที่กว้างมาก เพราะเมื่อนำมารวมกันเป็นคำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ก็จะหมายถึง เทคโนโลยีเพื่อใช้กับการจัดการสารสนเทศ ซึ่งหมายรวมถึงเทคโนโลยีการผลิต การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์และเผยแพร่ การสื่อสารโทรคมนาคม รวมถึงอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ ประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์

จากความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศข้างต้นสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การรวมระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบเทคโนโลยีโทรคมนาคม และข้อมูลมัลติมีเดีย พร้อมด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์โทรคมนาคมเพื่อการส่งข้อมูลเข้าถึงกัน เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษา

2.2 ความสำคัญและบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา

วชิราพร พุ่มบานเย็น (2545: 48) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการช่วยให้การแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ดังนี้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้การค้นคว้าหาข้อมูลทางด้านการศึกษาง่ายขึ้น
2. การดำเนินชีวิตประจำวันทำให้มีความคล่องตัวและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น
3. การดำเนินธุรกิจ จะทำให้มีการแข่งขันกันระหว่างธุรกิจมากขึ้น ทำให้ต้องมีการพัฒนาองค์กรเพื่อให้ทันกับข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. อัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะการติดต่อสื่อสารที่เจริญก้าวหน้า และ ทันสมัยในปัจจุบัน จึงทำให้โลกของเราเป็นโลกไร้พรมแดน
5. มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการทำงานมากขึ้น และงานบางอย่างที่มนุษย์ไม่สามารถทำได้ก็มีการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาทำงานแทน

ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในการนำมาใช้ในกระบวนการศึกษาด้วยเหตุผล ดังนี้

1. ความเจริญอย่างรวดเร็วทางด้านวิชาการ วิทยาการใหม่ ๆ และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ได้ถูกค้นคิดประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ในสังคมมากมาย ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับตัว

ทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์เข้ามาช่วย เช่น การนำเสนอข้อมูลทางวิชาการ การแนะนำการเรียนโดยระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากพัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลต่อการดำรงชีวิต การปรับตัว และพัฒนาการของนักเรียน จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

3. ลักษณะสังคมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคม ทำให้ข่าวสารทุกรูปแบบ คือ เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถถ่ายทอดและส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็ว สังคมในปัจจุบันและอนาคตจะเป็นสังคมที่ท่วมทับด้วยกระแสข้อมูลและข่าวสาร การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการศึกษา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการศึกษา และใช้เป็นเครื่องมือในการสอน การใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ซึ่งผู้บริหารการศึกษา จำเป็นต้องทราบสารสนเทศต่าง ๆ ทางด้าน แผนการเรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ สรุปได้ว่า ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบริหาร และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับสารสนเทศต่าง ๆ มากมาย การอยู่รวมเป็นสังคมของมนุษย์ทำให้ต้องสื่อสารถึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศึกษาซึ่งต้องใช้ข้อมูลและทำงานร่วมกัน ดังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายและบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อการศึกษาไว้ ดังนี้

ฉัตรชัย ทองสุทธิ (2551: 16-17) กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์มากมาย สามารถแบ่งออกเป็นด้าน ๆ ได้ ดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency)

- 1.1 เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วมากขึ้น
- 1.2 เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการจัดเก็บข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ หรือปริมาณมาก และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การเข้าถึงข้อมูลรวดเร็วขึ้น
- 1.3 เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว
- 1.4 เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยลดต้นทุนของการดำเนินงาน
- 1.5 เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี

2. ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)

2.1 เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการตัดสินใจ หรืออำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจดีขึ้น

2.2 เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการเลือกผลิตสินค้า หรือบริการที่เหมาะสม เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ทราบถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุน ราคาในตลาด รูปแบบของสินค้าหรือบริการที่มีอยู่ หรือช่วยทำให้องค์กรสามารถเลือกผลิตสินค้า หรือบริการที่มีความเหมาะสมกับความเชี่ยวชาญ หรือทรัพยากรที่มีอยู่

2.3 เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยปรับปรุงคุณภาพของสินค้า หรือบริการให้ดีขึ้น เนื่องจากสามารถทำให้ติดต่อระหว่าง องค์กรกับลูกค้า ทำให้ทราบความต้องการของลูกค้า ซึ่งสามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพของสินค้าที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้นและรวดเร็วขึ้น

3. ด้านการแข่งขัน (Competitive Advantage)

มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เชื่อมโยงระหว่างองค์กรกับหน่วยสนับสนุนการผลิต (Supplier) ทำให้ลดต้นทุนในการจัดการคลังสินค้า ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประสานงานกับลูกค้าทำให้เกิดระบบการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าหรือบริการ ให้สามารถสนองตอบความต้องการของลูกค้าในปริมาณที่มากขึ้น

4. ด้านคุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Working Life)

มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ออกแบบมาเพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างความต้องการของมนุษย์ และประสิทธิภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่นทำให้คนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น หรือทำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของมนุษย์มากขึ้น

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการสังคม สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษา

2.3 นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย

นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาประเทศไทยเน้นการพัฒนาประเทศไทยให้ เป็นสังคมของภูมิปัญญาและการเรียนรู้โดยกำหนดช่วงเวลาในการพัฒนาไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2544-2553 (IT 2010) การพัฒนาประกอบด้วยสามองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การลงทุนในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ การส่งเสริมให้มันวัตกรรมที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในระบบเศรษฐกิจ และสังคม และการลงทุนส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544: 2-30) จากนโยบายดังกล่าวรัฐบาล ได้นำไปกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญ 5 กลุ่มได้แก่

1. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านภาครัฐ (e-government)
2. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านพาณิชย์ (e-commerce)
3. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม (e-industry)
4. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษา (e-education)
5. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านสังคม (e-society)

e-government เป็นเรื่องใหญ่ที่รัฐบาลต้องการให้เกิดรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ G to G (Government to Government) หน่วยงานภาครัฐต่อภาครัฐ, G to B (Government to Business) หน่วยงานภาครัฐต่อภาคธุรกิจ และ G to C (Government to Citizen) หน่วยงานภาครัฐต่อภาคประชาชน โดยมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลแห่งชาติ

PMOC (Prime Minister Operation Center)

MOC (Ministerial Operation Center)

POC (Provincial Operation Center)

DOC (Department Operation Center)

เมื่อนำกลยุทธ์ทั้ง 5 นี้มาดำเนินการโดยประสานสัมพันธ์ และเชื่อมโยงการดำเนินการของแต่ละกลุ่มด้วยการวางแผนและการปฏิบัติที่รอบคอบบนพื้นฐานของปัจจัยสำคัญอีก 3 ด้าน ที่จะเป็นสื่อนำไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ การสร้างทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมนวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและอุตสาหกรรมสารสนเทศเชื่อว่าในอีก 10 ปี ข้างหน้า ประเทศไทยจะมีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายข้างต้นได้อย่างเหมาะสม ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักทั้ง 7 ด้าน ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาอุตสาหกรรม ICT เพื่อให้เป็นผู้นำในภูมิภาค
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การใช้ ICT เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยและสังคมไทย
3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปและการสร้างศักยภาพเพื่อการวิจัยและพัฒนา ICT
4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับศักยภาพพื้นฐานของสังคมไทยเพื่อการแข่งขันในอนาคต
5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการเพื่อมุ่งขยายตลาดต่างประเทศ
6. ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้ ICT
7. ยุทธศาสตร์ที่ 7 การนำ ICT มาใช้ประโยชน์ในการบริหารและการให้บริการของภาครัฐ

เป้าหมายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาครัฐทั้งในการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยเป้าหมายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ มี 2 เป้าหมายหลักคือ

1. ระบบบริหาร (Back office) ประกอบด้วยงานสารบรรณ งานพัสดุ งานครุงานการเงิน และบัญชี และงานงบประมาณการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศครบวงจรภายในปี พ.ศ. 2547

2. ระบบบริการ (Front office) ตามลักษณะงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ร้อยละ 70 ภายในปี พ.ศ.2548 และครบทุกชั้นตอนภายในปี พ.ศ. 2553

สรุปได้ว่านโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยเน้นการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมของภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ การสร้างทรัพยากรมนุษย์การส่งเสริมนวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและอุตสาหกรรมสารสนเทศ 2 เป้าหมายหลัก คือ ระบบบริหาร และระบบบริการ

2.4 นโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

พระพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วยสาระสำคัญ 9 หมวด และบทเฉพาะกาล หมวดที่ว่าด้วยการใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษานั้นจัดแยกเฉพาะอยู่ในหมวด 9 ในมาตราที่ 63-69 มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาครูทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงิน อุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทานและผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยี สารสนเทศและโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐภาคเอกชนและองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและ สังคมหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย ส่งเสริมและ ประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สรุปได้ว่า รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ รัฐต้อง ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น ให้มีการพัฒนาครูทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยี ให้มีการ ระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.5 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System : MIS)

กิติมา เพชรทรัพย์ (2548: 25-26) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร หมายถึง ระบบที่ รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกองค์กรอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อนำมาประมวลผลและจัดรูปแบบให้ได้สารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนการทำงาน และการตัดสินใจ ในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่เรา จะเห็นว่า MIS จะประกอบด้วยหน้าที่หลัก 2 ประการ

1. สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรมาไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ
2. สามารถทำการประมวลผลข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ช่วย สนับสนุนการปฏิบัติงานและการบริหารงานของผู้บริหาร

ดังนั้นถ้าระบบใดประกอบด้วยหน้าที่หลักสองประการ ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานใน หน้าที่หลักทั้งสองได้อย่างครบถ้วน และสมบูรณ์ ระบบนั้นก็สามรถถูกจัดเป็นระบบ MIS ได้

ระบบ MIS ไม่จำเป็นที่จะต้องสร้างขึ้นจากระบบคอมพิวเตอร์ MIS อาจสร้างขึ้นมาจากอุปกรณ์อะไรก็ได้ แต่ต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่หลักทั้งสองประการได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ แต่เนื่องจากปัจจุบันคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูล นักวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System Analyst and Designer) จึงออกแบบระบบสารสนเทศให้มีคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการจัดการสารสนเทศ

ปัจจุบันขอบเขตการทำงานจากระบบสารสนเทศขยายตัวจากการรวบรวมข้อมูลที่มาจากภายในองค์กรไปสู่การเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ทั้งจากภายในท้องถิ่นประเทศ และระดับนานาชาติ ปัจจุบันธุรกิจต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพสูงขึ้นเพื่อสร้าง MIS ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจ และขีดความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน แต่ปัญหาที่น่าเป็นห่วงคือคนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในศักยภาพและขอบเขตของการทำงานของระบบสารสนเทศ (MIS) นอกจากนี้บุคลากรบางส่วนที่ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการใช้งานระบบสารสนเทศ ไม่ยอมเรียนรู้และเปิดรับการเปลี่ยนแปลง จึงให้ความสนใจหรือความสำคัญกับการปรับตัวเข้ากับ MIS น้อยกว่าที่ควร

สรุปได้ว่าระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นระบบที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว พัฒนาการของเทคโนโลยีจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมของบุคคลและองค์กรทั้งหลายมีประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่ถึงแม้เทคโนโลยีจะก้าวหน้าเพียงใด ถ้าผู้ใช้งานไม่เห็นคุณค่าหรือขาดความรู้และความสามารถในการนำไปใช้งาน ย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ตลอดจนอาจก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและเกิดปัญหาในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงเป็นความรับผิดชอบทุกฝ่ายที่ต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการและการพัฒนาเทคโนโลยีขององค์กร เพื่อให้สามารถใช้งานเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

2.6 ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา

กิดานันท์ มลิทอง (2545: 377) ได้กล่าวว่าในวงการ การศึกษาได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารและใช้ในด้านการศึกษาที่เรียกว่า การใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน (Computer – Based Instruction) คือ การใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการสอนเพื่อให้มีการโต้ตอบระหว่างผู้เรียน

กับโปรแกรมบทเรียนที่ได้จัดทำไว้ ซึ่งมีการใช้คอมพิวเตอร์ในด้านการบริหาร นับว่าเป็นจุดเริ่มแรกของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในวงการศึกษ

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545: 378) ได้จำแนกลักษณะการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในทางการศึกษา ดังนี้

1. คอมพิวเตอร์กับการบริหาร (Computer for Management) เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการ และงานธุรการเป็นหลัก ซึ่งมีโปรแกรมสำเร็จรูปที่นำมาใช้ในด้านนี้หลายประเภท เช่น

1.1 งานด้านธุรการ โปรแกรมที่มีใช้ในสถาบันการศึกษาที่สำคัญ เช่น โปรแกรมทะเบียนบุคลากร การเลื่อนขั้นเงินเดือน

1.2 งานด้านบริการโปรแกรม เช่น โปรแกรมบริการข่าวที่น่าสนใจ บรรยายสรุปข่าว ประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียน สถิตินักเรียน

1.3 งานด้านปกครอง เช่น โปรแกรมบันทึกความประพฤตินักเรียน ทะเบียนประวัตินักเรียน

1.4 งานด้านวิชาการ โปรแกรมที่ใช้ เช่น การจัดการการสอน การวิเคราะห์ข้อสอบ

2. คอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอน (Computer Managed Instruction: CMI) เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือ ในการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านการสร้างระบบการเก็บข้อมูล และในการจัดเก็บสถิติต่าง ๆ

3. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction: CAI) เป็นการนำคอมพิวเตอร์เหมือนอุปกรณ์ทางการศึกษาที่เรียกว่า การใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการสอน เช่น ใช้นำเสนอเนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ทางการศึกษาก็เพื่อช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นบทเรียนที่เป็นโปรแกรมสำเร็จรูป (CAI Software Program) และใช้เพื่อการบริหารการศึกษา ด้านธุรกิจ ด้านบริการ ด้านกิจการนักเรียน และด้านวิชาการ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพ็รล์ แสงทรัพย์ทวี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสมรรถภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน

ของครู คืองบประมาณไม่เพียงพอ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนน้อย ขาดซอฟต์แวร์เฉพาะคณิตศาสตร์ ขาดครูที่มีความรู้ความชำนาญ ค่าใช้จ่ายในการอบรมในสถาบันทางการศึกษาต่างๆ สูง และครูผู้สอนไม่มีเวลาในการไปอบรมและฝึกฝนทักษะ ความต้องการในการเสริมสมรรถภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู คือ ต้องการให้ทางโรงเรียนและรัฐบาลจัดหางบประมาณการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากขึ้น ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ต้องการให้ผู้บริหารจัดห้องคอมพิวเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และซอฟต์แวร์ให้เพียงพอ ต้องการให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ จัดอบรมให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายไม่สูงและให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ต้องการได้รับความรู้โดยเข้ารับการฝึกอบรมนอกโรงเรียนจากสถาบันทางการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ และต้องการมีความรู้ในการใช้ซอฟต์แวร์เฉพาะคณิตศาสตร์และการใช้เครื่องคำนวณเชิงกราฟ

ปราวีณา สุวรรณัญโชติ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและการเตรียมรับของผู้บริหาร โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทรระหว่างปี พ.ศ. 2545–2554 พบว่า กรอบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยมี 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสารสนเทศ 2) การพัฒนาวิชาชีพครู 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการประเมิน ส่วนแนวคิดด้านการเตรียมความพร้อมการรองรับของผู้บริการโรงเรียนแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน และด้านงบประมาณ

รัชฎาวัลย์ บุญเดช (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูเพศชายมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมแตกต่างจากหญิง ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษาระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกันของครูมีผลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพบว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานของซอฟต์แวร์และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการทำงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547: บทคัดย่อ) ได้มีการศึกษาถึงพัฒนาการของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนผู้นำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้จำนวน 33 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีพัฒนาการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง 3–18 ปี สภาพการณ์ทั่วไปคือ มีการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ให้แก่นักเรียน รวมทั้งได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารจัดการ การเรียนการสอน และการฝึกอบรมและพบว่าโรงเรียนร้อยละ 90 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียน และโรงเรียนทุกแห่งมี

แผนการจัดการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ให้แก่ครู ส่วนการใช้เพื่อการเรียนการสอนนั้น มีโรงเรียนร้อยละ 6 เท่านั้นที่ครูทุกคนในโรงเรียนใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน รวมทั้งใช้เทคโนโลยีอื่นในการจัดการเรียนการสอน และมีโรงเรียนอีกร้อยละ 9 ที่ยังเข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ต

ธัญญา อ่วมมณี (2548: 78-79) ได้ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายยุทธศาสตร์ พบว่า ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาและการบริการ อยู่ในระดับมาก ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง ตามลำดับ

ภูริทัต สุทธาพันธุ์ (2548: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องสภาพและความต้องการในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพิษณุโลก สถานศึกษาโดยภาพรวมส่วนใหญ่ มีนโยบายและแผนงานเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการบริหารงบประมาณเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการบริหารระบบสารสนเทศ แต่มีบางเรื่องที่ขาดแคลน เช่น บุคลากรซ่อมบำรุงอุปกรณ์เทคโนโลยี งบประมาณพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เว็บไซต์แสดงข้อมูลสถานศึกษา

2. ความต้องการในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพิษณุโลก ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ

พนทิพย์ ภูติยา (2550: 103-104) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดการศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในด้านงานงบประมาณและบุคลากร มีสภาพดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานวิชาการและการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร เพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณและบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ได้แก่ การพัฒนา ระบบเครือข่ายระหว่างโรงเรียนในสังกัดและต่างสังกัด การจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร

อรรถสิทธิ์ เวชกุล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านข้อมูลและสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการใช้คอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

2. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ฉัตรชัย ทองสุทธิ (2551: 93-95) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและความคาดหวังด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ผลจากการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พิจารณาเป็นรายด้าน เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคาดหวังในการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พิจารณาเป็นรายด้าน เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่จำเป็น ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ

สมบูรณ์ หนูสังข์ (2551: 152-154) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาในโรงเรียนภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ผู้บริหาร

มีนโยบายจัดตั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาจากเงินที่ได้รับบริจาค โดยโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อ ส่วนความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา ผู้บริหาร ครู และครูที่รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับจากการเข้าอบรมมากที่สุด ผู้บริหาร ครู และครูที่รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมมีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และโดยภาพรวมมีความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา ของบุคลากรในโรงเรียนภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ตามสมมติฐาน ตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วง และด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ผู้บริหาร ครู และครูที่รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมมีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลางมีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา ด้านคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมมีความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และครูในโรงเรียนที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน มีความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

กฤตานนท์ เลียงกี (2552: 100-105) ศึกษาสภาพเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนเขตอำเภอพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลจากการศึกษาพบว่า

1. สภาพเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน โรงเรียนเขตอำเภอพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการบริหารโรงเรียน รวมถึงขาดอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไม่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอน มีบุคลากรน้อยและขาดบุคลากร

2. ผลการเปรียบเทียบ สภาพเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนเขตอำเภอพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าสภาพด้านการผลิตและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาที่ในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และระดับช่วงชั้นที่ 3-4 แตกต่างกัน เพราะว่าโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอพาน

ทองเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 มีจำนวนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร น้อยจึงมีการพัฒนาครูโดยการอบรม หรือวิธีการใด ๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และได้ดำเนินการพัฒนาครูที่ทำหน้าที่ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ ให้มีทักษะการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเร่งพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ครูยังมีปัญหาการใช้เทคโนโลยีอยู่มาก จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบแนวทางการและนำไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

